

SIYASI ARENADA PSIXOLOJİ MANİPULYASIYA VƏ BƏDƏN DİLİ: NATIQLIKDƏN İDARƏETMƏYƏ

Fidan Bağirova
Qərbi Kaspi Universiteti
bagirovafa@mail.ru

Açar sözlər: siyasi arena, psixoloji manipulyasiya, bədən dili, natiqlik

Psixoloji manipulyasiya və bədən dili ictimai qavrayışa, qərar qəbul etmə prosesinə təsir edərək siyasi strategiyada mühüm rol oynayır. Siyasi arenada ritorika duyğulara, məntiqə və etikaya müraciət etmək üçün diqqətlə hazırlanır, bədən dili isə şifahi mesajları gücləndirir və ya ziddiyyət təşkil edir. Siyasətçilər tez-tez incə jestlərdən, duruşlardan, göz təmasından və üz ifadələrindən istifadə edərək ictimai etimadı və sədaqəti manipulyasiya edərək etimad, empatiya və ya avtoritet yaradırlar. Psixoloji manipulyasiya bədən dilindən kənara çıxaraq çərçivə məsələlərini, emosional müraciətləri və inandırıcı mesajları əhatə edir.

Bu məqalə siyasi arenada psixoloji manipulyasiya və bədən dilinin rolunu araşdırır. Siyasətçilər auditoriyanı inandırmaq və yönləndirmək üçün müxtəlif psixoloji taktikalar və bədən dili elementlərindən istifadə edirlər. Xüsusilə, natiqlik bacarığı və qeyri-verbal kommunikasiya vasitələri, liderlərin təsir gücünü artıraraq onların idarəetmə prosesində uğur qazanmasına kömək edir. Məqalədə, manipulyativ ritorika, jest və mimikaların seçicilər üzərindəki təsiri, eləcə də liderlik psixologiyası təhlil edilir. Bu kontekstdə, effektiv ünsiyyət strategiyalarının siyasi uğurdakı əhəmiyyəti vurğulanır.

ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ МАНИПУЛИРОВАНИЕ И ЯЗЫК ТЕЛА НА ПОЛИТИЧЕСКОЙ АРЕНЕ: ОТ РИТОРИКИ К УПРАВЛЕНИЮ

Фидан Багирова

Ключевые слова: политическая арена, психологическое манипулирование, язык тела, ораторское искусство

Психологическое манипулирование и язык тела играют важную роль в политической стратегии, влияя на общественное восприятие и процесс принятия решений. На политической арене риторика тщательно продумана, чтобы апеллировать к эмоциям, логике и этике, в то время как язык тела подкрепляет или опровергает вербальные сообщения.

Политики часто используют едва заметные жесты, позы, зрительный контакт и выражение лица, чтобы манипулировать общественным доверием и лояльностью, создавая доверие, сочувствие или авторитет. Психологическая манипуляция выходит за рамки языка тела и включает в себя постановку вопросов, эмоциональные призывы и убедительные сообщения.

В статье рассматривается роль психологического манипулирования и языка тела на политической арене. Политики используют различные психологические приемы и элементы языка тела, чтобы убеждать и манипулировать аудиторией. В частности, навыки публичных выступлений и инструменты невербальной коммуникации повышают влияние лидеров и помогают им добиться успеха в процессе управления. В статье анализируется воздействие манипулятивной риторики, жестов и мимики на избирателей, а также психология лидерства. В этом контексте подчеркивается важность эффективных коммуникационных стратегий для политического успеха.

PSYCHOLOGICAL MANIPULATION AND BODY LANGUAGE IN THE POLITICAL ARENA: FROM RHETORIC TO MANAGEMENT

Fidan Bağirova

Keywords: political arena, psychological manipulation, body language, oratory

Psychological manipulation and body language play an important role in political strategy, influencing public perception and decision-making. In the political arena, rhetoric is carefully crafted to appeal to emotions, logic, and ethics, while body language reinforces or contradicts verbal messages. Politicians often use subtle gestures, postures, eye contact, and facial expressions to manipulate public trust and loyalty, creating trust, empathy, or authority. Psychological manipulation goes beyond body language to encompass framing issues, emotional appeals, and persuasive messages.

This article examines the role of psychological manipulation and body language in the political arena. Politicians use various psychological tactics and body language elements to persuade and manipulate their audiences. In particular, oratory skills and nonverbal communication tools increase the influence of leaders and help them succeed in the management process. The article analyzes the impact of manipulative rhetoric, gestures and facial expressions on voters, as well as the psychology of leadership. In this context,

the importance of effective communication strategies for political success is emphasized.

Giriş. Siyasətdə psixoloji manipulyasiyanın getdikcə yayılması, xüsusən bədən dili və ritorikadan strateji istifadə yolu ilə, siyasi diskurs və ictimai qavrayış üçün əhəmiyyətli təsirlərə malikdir. Siyasətçilərin emosiyaları manipulyasiya etmək, rəvayətləri idarə etmək və qeyri-şifahi göstərişlər vasitəsilə layihə səlahiyyətləri ictimai etimada, siyasət nəticələrinə və demokratik proseslərə təsir göstərir. Buna görə də, psixoloji manipulyasiya və bədən dilinin siyasi idarəetməyə necə təsir etdiyini başa düşmək siyasi strategiyaların etikasını və effektivliyini qiymətləndirmək üçün çox vacibdir.

Siyasi arenada psixoloji manipulyasiya və bədən dilinin öyrənilməsi natiqlik bacarıqları, şifahi olmayan ünsiyyət və ictimai idarəetməni birləşdirərək yeni perspektiv təqdim edir. Mikroifadələr, jestlər və duruş kimi bədən dilinin siyasi ritorikanın gücləndirilməsində və ya zəiflədilməsində rolunu araşdırmaqla, bu yanaşma siyasi təsirin çox vaxt diqqətdən kənarda qalan və hələ də siyasi elm və kommunikasiya tədqiqatlarında az araşdırılan aspektinə işıq salır.

Bu tədqiqatın praktiki əhəmiyyəti onun siyasi strategiyayı, ictimaiyyətlə əlaqələri və liderlik təlimini məlumatlandırmaq qabiliyyətindədir. Bədən dilinin siyasi ritorikanı necə dəstəklədiyini və ya ziddiyyət təşkil edə biləcəyini başa düşmək siyasətçilərə ünsiyyət bacarıqlarını təkmilləşdirməyə, etibarlarını və təsirlərini artırmağa imkan verir. Bundan əlavə, əldə edilmiş anlayışlar media təlimlərinə, ictimai çıxışlara və siyasi kampaniyalara tətbiq oluna bilər ki, bu da siyasi xadimlərin mesajlarını gücləndirmək və seçicilərlə daha dərin əlaqə yaratmaq üçün qəsdən bədən dilindən istifadə etməsini təmin edir.

Psixoloji manipulyasiya konkret məqsədlərə çatmaq üçün başqalarının düşüncələrinə, duyğularına və davranışlarına gizli şəkildə təsir etməyi nəzərdə tutur. Siyasətçilər ictimai rəyə təsir etmək və siyasi nəticələri formalaşdırmaq üçün psixoloji manipulyasiya üsullarından məharətlə istifadə edirlər. Ən çox yayılmış strategiyalardan biri siyasətçilərin konkret emosional reaksiyalar oyatmaq üçün məsələni müəyyən işıqda təqdim etdikləri çərçivə yaratmaqdır. Məsələn, iqtisadi böhran zamanı siyasətçi vəziyyəti rəqibinin səriştəsizliyi və ya səhlənkarlığının nəticəsi kimi qələmə verə bilər (3, s.90). Bu çərçivə seçiciləri günahı konkret partiya və ya şəxsə əlaqələndirməyə təşviq edir, çox vaxt mürəkkəb məsələni sadələşdirir və ictimaiyyətin rəy formalaşdırmasını asanlaşdırır. Bu psixoloji taktika fərdlərin əvvəlcədən mövcud olan inanclarını dəstəkləyən məlumat axtarmağa meyli olduqları təsdiqləmə qərəzi kimi idrak qərəzlərindən istifadə edir. Rəqiblərin mənfi təsvirlərini gücləndirməklə, siyasətçilər tərəfdarlarının onların hekayəsini sorğu-sual etmədən daha çox qəbul etmələrini təmin edə bilərlər. Bundan əlavə, qorxu çağırışlarından tez-tez istifadə olunur, burada siyasətçi müəyyən bir siyasətin qəbul edilmədiyini

təqdirdə qorxulu gələcək ssenarisini təqdim edir və seçiciləri rasional düşüncədən daha çox narahatlıq və ya etibarsızlıqdan hərəkət etməyə sövq edir. Başqa bir manipulyasiya üsulu təkrardan istifadə etməkdir. Müəyyən mesajları və ya şüarları ardıcıl olaraq təkrarlamaqla siyasətçilər öz arqumentlərini daha etibarlı göstərə, geniş yayılmış konsensus illüziyasını yarada bilirlər. Bu manipulyasiya təkcə fərdi fikirləri dəyişdirmir, həm də tərəfdarlar arasında kollektiv, emosional uyğunlaşma yaratmağa kömək edir, onları daha böyük, vahid işin bir hissəsi kimi hiss edir. Siyasi arenada bu psixoloji strategiyalar təkcə inandırma alətləri deyil, həm də hekayələrə nəzarət etmək və idarəetmə qərarlarına təsir etmək üçün güclü alətlərdir.

Siyasi arenada koqnitiv qərəzlər siyasətçilərin ictimai rəyi manipulyasiya etmək və sədaqəti gücləndirmək üçün istifadə etdikləri güclü alətlərdir. İstifadə edilən ən çox yayılmış qərəzlərdən biri təsdiq qərəzi, fərdlərin məlumatı əvvəlcədən mövcud olan inanclarını təsdiqləyən üsullarla axtarmaq və şərh etmək meylidir. Siyasətçilər bu qərəzliyi tanıyır və mesajlarını öz tərəfdarlarının fikirlərinə uyğunlaşdırmaq üçün uyğunlaşdırır, çox vaxt müəyyən bir dünyagörüşünü və ya hekayəni gücləndirirlər. Dinləyicilərin dəyərlərinə və inanclarına uyğun gələn məlumatları seçmə şəkildə təqdim etməklə, siyasətçilər öz tərəfdarlarının sədaqətini gücləndirir və onların qarşı tərəfin fikirlərini tənqidi qiymətləndirməsini çətinləşdirir [7, s.88]. Digər əlaqəli qərəz, insanların asanlıqla xatırlanan və ya emosional cəhətdən təsirli olan məlumatın əhəmiyyətini həddindən artıq qiymətləndirməyə meyli olduğu evristik mövcudluqdur. Siyasətçilər yadda qalan təəssüratlar yaratmaq üçün tez-tez canlı, emosional yüklənmiş dildən və ya dramatik hadisələrdən istifadə edərək insanları hərtərəfli təhlildən daha çox əlçatan və ya emosional cəhətdən cəlbedici məlumatlar əsasında mühakimə yürütməyə vadar edirlər. Siyasətçilər eyni zamanda insanların inancın və ya hərəkətin qəbul edilən populyarlığının təsirinə məruz qaldığı bandwagon effektindən istifadə edirlər. Siyasətçilər tərəfdarlarının sayını və ya medianın konkret məsələyə diqqətini vurğulamaqla çoxluğa qoşulmağı daha cəlbedici edir, ictimai rəyi daha da yelləyir və bazalarını möhkəmləndirirlər. Bundan əlavə, qrup daxilində qərəzlilik mühüm rol oynayır, çünki insanlar öz qruplarının bir hissəsi kimi qəbul etdikləri insanlara üstünlük verirlər. Siyasətçilər tez-tez insanları “biz”ə qarşı “onlara” ayıran, konkret qrup daxilində həmrəylik hisslərini gücləndirən və siyasi qütbləşməni dərinləşdirən mesajlar hazırlayırlar. Bu koqnitiv qərəzlər vasitəsilə siyasətçilər qavrayışı manipulyasiya edir, sədaqəti gücləndirir və ictimai diskurs axınına nəzarət edirlər.

Qorxu siyasi manipulyasiyada ən güclü psixoloji vasitələrdən biridir. Siyasətçilər tez-tez fikirləri manipulyasiya etmək və ifrat tədbirlərə haqq qazandırmaq üçün ictimai narahatlıqlardan - istər milli təhlükəsizlik, istər iqtisadi çöküş, istərsə də ictimai qeyri-sabitliklə bağlı - istifadə edirlər.

Təhdidləri və qeyri-müəyyənlikləri vurğulamaqla, siyasətçilər rəşional qərarların qəbulunu üstələyən təcililik hissi yarada, seçiciləri əks halda rədd edə biləcəkləri siyasətləri dəstəkləməyə vadar edə bilərlər. Məsələn, milli böhran zamanı və ya terror hücumundan sonra siyasi liderlər vəziyyəti qorxuları gücləndirəcək şəkildə qura və özlərini təhlükəsizliyin yeganə qoruyucuları kimi təqdim edə bilərlər. Bu, təkcə onların səlahiyyətlərini möhkəmləndirmir, həm də onlara şəxsi azadlıqları məhdudlaşdırən və ya milli müdafiə adı altında hökumətin gücünü genişləndirə bilən siyasət həyata keçirməyə imkan verir. İqtisadi çöküş qorxusu tez-tez istifadə olunan başqa bir taktikadır. Siyasətçilər tez-tez iş yerlərinin itirilməsi, inflyasiya və ya tənəzzüllə bağlı narahatlıqlardan öz gündəmlərinə uyğun iqtisadi islahatlara təkan vermək üçün istifadə edir və seçiciləri fəlakətin qarşısını almaq üçün ekstremal tədbirlərin görülməsinin vacibliyinə inandırırırlar. Qorxuya əsaslanan bu ritorika çox vaxt konkret qrupları hədəfə alır, onları iqtisadi nizamın ya qurbanı, ya da düşməni kimi qələmə verir, bununla da mürəkkəb məsələləri sadələşdirir və seçici davranışını həvəsləndirir [1, s.65]. Bundan əlavə, kampaniyalarda, xüsusən immiqrasiya, sosial siyasətlər və ya mədəni dəyişikliklərlə bağlı məsələləri hədəfə aldıqda, mənəvi tənəzzülə və ya ictimai dəyərlərə təhdidlərə müraciətlər tez-tez istifadə olunur. Bu problemləri millətin mənəvi quruluşuna ekzistensial təhlükələr kimi təqdim etməklə, siyasətçilər ictimai əhval-ruhiyyəni manipulyasiya edərək seçiciləri daha mühafizəkar və ya mürtəce mövqelərə sövq edirlər. Qorxu və qeyri-müəyyənlik üzərində oynayaraq, siyasətçilər ictimai fəaliyyət və dəstəyi istiqamətləndirə bilər, çox vaxt məntiqi təhlildən daha çox emosiyaya əsaslanan qərarlara səbəb olur.

Siyasi arenada əl jestləri, duruş, üz ifadələri və göz təması kimi şifahi olmayan işarələr siyasətçilərin çatdırmaq istədikləri mesajın möhkəmləndirilməsində və ya incə şəkildə dəyişdirilməsində mühüm rol oynayır. Bu işarələr tez-tez səthin altında fəaliyyət göstərir, ictimai qavrayışı gözə dəyməyən, lakin dərindən təsir edən şəkildə formalaşdırır. Məsələn, siyasətçi şəffaflıq, əməkdaşlıq və inklüzivliyi simvollaşdırmaq üçün açıq əl jestlərindən istifadə edə bilər, birlik və yaxınlaşma mesajını bildirir. Bu cür jestlər nətiqlə auditoriya arasında əlaqə hissi yarada, inam və münasibət qura bilər. Əksinə, qapalı bədən dili, məsələn, çarpaz qollar və ya sərt duruş, müdafiə, nəzarət və ya məsafə təklif edə bilər ki, bu da əks fikirləri qəbul etmək və ya iştirak etmək istəmədiyini göstərir. Bu cür qeyri-şifahi ünsiyyət güc və ya səlahiyyət mesajlarını gücləndirə bilər, həm də daha empatik lider axtaran bəzi seçiciləri özündən uzaqlaşdırma bilər [5, s.115]. Üz ifadələri başqa bir güclü vasitədir. Siyasətçinin ifadəsi deyilən sözlərin altını vurğulaya və ya əksinə ola bilər. Birlik və ya ümid haqqında nitq zamanı təbəssüm hərəkət və pozitivlik ifadə edə bilər, təhlükəsizlik və ya iqtisadi çağırışları müzakirə edərkən sərt ifadə isə ciddiyyət və həlledicilik doğura bilər. Üz ifadələri və şifahi məzmun arasındakı

uyğunluq orijinallığı qorumaq üçün çox vacibdir, çünki ikisi arasındakı uyğunsuzluq inamsızlığa səbəb ola bilər. Nəhayət, göz teması səmimiyyət və liderlik qavrayışına təsir edə bilər. Birbaşa, davamlı göz teması tez-tez güvən, etibarlılıq və şəffaflıq təklif edir, göz temasından qaçmaq isə qaçınma və ya vicdansızlıq kimi qəbul edilə bilər. Bacarıqlı ünsiyyətçilərin əlində şifahi olmayan işarələr ictimai rəyi formalaşdırmaqda və siyasi nəticələrə təsir etməkdə güclü vasitəyə çevrilir.

Yansıtma siyasətçilərin ünsiyyət qurmaq və auditoriyaya təsir etmək üçün istifadə etdiyi incə, lakin təsirli bir texnikadır. Dinləyicilərinin bədən dilini, duruşunu və ya nitq tonunu incə şəkildə təqlid etməklə siyasətçilər əlaqə və etibar hissi yarada bilərlər. Bu şifahi olmayan texnika çox vaxt şüursuz olur, lakin dinləyicilərin siyasətçini necə qəbul etməsinə güclü təsir göstərə bilər. Məsələn, bir siyasətçi kütlə ilə rahat və açıq danışarsa, dinləyicilərin əhval-ruhiyyəsini əks etdirmək üçün oxşar bədən dilini qəbul edə bilər - bir az irəli əyilmək, rahat əl jestlərindən istifadə etmək və sakit tonda danışmaq. Bu güzgü siyasətçini daha əlçatan və empatik göstərir, qarşılıqlı anlaşma hissini aşılayır. Əksinə, siyasətçilər öz tərəfdarlarının emosiyalarına uyğunlaşmaq üçün güzgüdən istifadə edə, onların həvəs, narahatlıq və ya nikbinliyinə incə şəkildə uyğunlaşa bilərlər. Siyasətçi öz auditoriyasının bədən dilini əks etdirdikdə, bu, oxşarlıq və razılıq hissələrini oyatmaqla, tamaşaçını siyasətçinin mesajı ilə uyğunlaşmağa sövq edə bilər. Bu texnika psixoloji maneələri azaltmağa kömək edir və bilinçaltı yaxınlıq hissi yaradır. Bununla belə, güzgü qavrayışlara təsir etmək üçün strateji olaraq da istifadə edilə bilər. Siyasətçilər etimad yaratmaq üçün tamaşaçıların jestlərini və ya ifadələrini əks etdirə bilər, lakin qrupun kollektiv əhval-ruhiyyəsini idarə etmək üçün emosiyaları incə şəkildə gücləndirə bilərlər. Bədən dilini bu şəkildə uyğunlaşdırmaq və manipulyasiya etməklə, siyasətçilər insan davranışının psixoloji dayaqlarından istifadə edərək, onların fikirlərini dəyişmək və qərarlara təsir etmək qabiliyyətini artırırlar.

Mikroifadələr qısa, qeyri-ixtiyari üz ifadələridir ki, onlar saniyənin yalnız bir hissəsi davam edir, lakin siyasətçinin əsl emosiyalarını aşkar edə bilər, çox vaxt onların şifahi ünsiyyətinə ziddir [4,s.60]. Bu incə işarələr psixoloji manipulyasiyanın güclü alətləri ola bilər, çünki onlar şüurlu şəkildə fərqli bir obrazı əks etdirməyə çalışsalar belə, siyasətçinin həqiqi hissələri və ya niyyətlərinə nəzər salır. Məsələn, sakitlik və birlik mesajı verən siyasətçi istər-istəməz məyusluq və ya qəzəbin mikroifadəsini göstərə bilər, daxili gərginliyi və ya vəziyyətdən narahatlığını ortaya qoya bilər. Bu keçici ifadələr, daxili münaqişə və ya qeyri-səmimiyyətə işarə etdiyi üçün siyasətçinin öz auditoriyası ilə qurmağa çalışdığı etimadı sarsıda bilər. Mikroifadələr həm də siyasətçinin sözlərində əksini təklif etsə belə, onun məsələ ilə bağlı həqiqi mövqeyini başa düşmək imkanı verə bilər. Siyasətçi siyasətə və ya ideyaya dəstəyini şifahi şəkildə ifadə edə bilər, lakin tez bir nifrət və ya ikrah hissi onların həqiqi

hisslərinə xəyanət edə bilər və bu, onların yalnız dodaq xidməti göstərdiyini və ya həqiqi öhdəliyin olmadığını göstərir. Bu mikroifadələrin gücü onların nitq vasitəsilə çatdırılan, çox vaxt dinləyicilər tərəfindən diqqətdən kənarda qalan, lakin şifahi olmayan işarələrə uyğun gələnlər tərəfindən aşkar edilən diqqətlə qurulmuş hekayə ilə ziddiyyət təşkil etmək bacarığındadır. Bunu bilən bacarıqlı siyasətçilər ictimai çıxışlar zamanı öz mikroifadələrinə nəzarət edə və ya sıxışdırı bilərlər. Bununla belə, mikroifadə keçdikdə, o, bilmədən zəiflikləri və ya daxili ziddiyyətləri aşkar edərək, siyasətçinin əsl emosiyaları və ya niyyətləri haqqında ictimaiyyətə ipucu verə bilər. Beləliklə, mikroifadələr qavrayışları manipulyasiya edə və siyasi nəticələrə təsir edə bilən qeyri-şifahi ünsiyyətin başqa bir təbəqəsinə çevrilir.

Uinston Çörçill psixoloji manipulyasiya ustası idi, İkinci Dünya Müharibəsi zamanı Britaniya ictimaiyyətini canlandırmaq üçün həm ritorikasından, həm də bədən dilindən istifadə edirdi. Güclü çıxışları ilə tanınan Çörçill Britaniya tarixinin ən çətin dövrlərindən birində dayanıqlı lider kimi rolunu gücləndirərək, sakit, nüfuzlu mövcudluğu sarsılmaz qətiyyət tonu ilə birləşdirdi. Onun bədən dili düşünülmüş və əmredici idi, tez-tez dinləyicilərində ilham vermək istədiyi stoikliyi əks etdirirdi. Onun duruşu dik, əl jestləri məqsədyönlü, üz ifadələri sərt idi, hamısı güc və qətiyyəti çatdırmaq üçün nəzərdə tutulmuşdu. Çörçillin nitqləri mürəkkəb məsələləri sadələşdirmək və güclü emosional reaksiyalar oyatmaq üçün ritorik vasitələrdən istifadə edərək, mənəviyyət yaratmaq üçün strateji olaraq hazırlanmışdır. Onun məşhur "Biz çimərliklərdə döyüşəcəyik" nitqi, məsələn, böyük çətinliklər qarşısında əzm və birlik mesajını təcəssüm etdirirdi [2, s.43]. Birbaşa göz təması və idarə olunan jestlər vasitəsilə Çörçill etibarlılığını və emosional cəlbəediciyini gücləndirərək, mübarizəyə sadıqlığını vurğuladı. Sabit kadens və güclü ləngləri ilə səciyyələnən səsi, ictimaiyyət üzərində təsirini gücləndirərək nüfuz və inam verirdi. Çörçill həm də dinləyicilərinin emosiyalarını incə şəkildə manipulyasiya etmək üçün şifahi olmayan işarələrdən istifadə edirdi. İctimai çıxışlarda sakit və toplanmış davranışı qorumaqla, o, sarsılmaz etimad təklif etdi və Britaniya xalqını öz millətinin son qələbəsinə inanmağa təşviq etdi. Onun şifahi sənətkarlığı və strateji bədən dilinin birləşməsi onun liderliyini möhkəmləndirməyə kömək etdi, ictimaiyyəti daha böyük xeyir üçün çətinliklərə dözməyə inandırdı və müharibə lideri kimi simvolik statusunu gücləndirdi.

Barak Obama təkcə fəsahtli natiqliyi ilə deyil, həm də xüsusilə milli böhranlar zamanı özünə inam, empatiya və liderliyi çatdırmaq üçün bədən dilindən ustalıqla istifadə etməsi ilə məşhurlaşdı. Məsələn, 2008-ci ildə baş verən maliyyə böhranı zamanı Obamanın sakit və sabit davranışı o anın xaosundan tamamilə fərqli idi və ictimaiyyəti sabit və düşünülmüş reaksiyanın davam etdiyinə inandırmağa kömək etdi. Onun bədən dili tez-tez əllərini bir araya gətirmək və ya şəffaflıq və nəzarət hissi üçün açıq jestlərdən istifadə

etmək kimi yavaş, məqsədyönlü hərəkətləri əhatə edirdi ki, bu da onun təmkinli və empatik bir lider kimi imicini daha da gücləndirdi. Çıxışlarında Obama tez-tez emosional impuls yaratmaq və əsas mesajları çatdırmaq üçün təkrar kimi ritorik vasitələrdən istifadə edirdi. “Bəli, edə bilərik” kimi ifadələr təkcə ümid və birliyin mərkəzi mövzusunı vurğulamaq üçün deyil, həm də ritmik, demək olar ki, hipnotik keyfiyyət yaratmaq, mesajın tamaşaçılarda daha dərin rezonans yaratmasına imkan vermək üçün təkrarlanırdı [6, s.54]. Bu texnika həm də onun insanları ümumi bir iş ətrafında ruhlandırmaq və birləşdirmək bacarığını gücləndirdi, onun çıxışlarını daha yaddaqalan və ictimai əhval-ruhiyyəni gücləndirmək üçün təsirli etdi. Obamanın göz təması və açıq duruşu onun izləyiciləri ilə əlaqəsini daha da gücləndirib. Onun ictimai çıxışlar və debatlar zamanı fərdlərlə birbaşa göz təması saxlamaq bacarığı insanlara şəxsən müraciət olunduğunu və başa düşüldüyünü hiss etdirdi və bununla da emosional əlaqəni dərinləşdirdi. Bədən dili və ritorikanın bu birləşməsi Obamaya liderliyini möhkəmləndirməyə və milləti nikbinliklə və qətiyyətlə iqtisadi çətinliklərlə üzləşməyə inandırmağa imkan verdi.

Siyasi arenada ritorika inandırmaq üçün güclü bir vasitə rolunu oynayır, siyasətçilərə ictimai qavrayışı manipulyasiya etməyə və siyasətin nəticələrinə təsir etməyə imkan verir. Ritorikanın əsas komponentlərindən biri natiqin etibarlılığına və ya xarakterinə aid olan etosdur. Etibar və nüfuz qazana bilən siyasətçilər daha çox ictimai rəyi ələ keçirməyə və seçiciləri arasında sədaqət yaratmağa meyllidirlər. Siyasətçilər çox vaxt şifahi və şifahi olmayan strategiyaların birləşməsindən istifadə edirlər. Bədən dili səlahiyyət və etibarlılıq hissini çatdırmaqda mühüm rol oynayır. Yaxşı duruş saxlayan, birbaşa göz təması quran və açıq əl jestlərindən istifadə edən siyasətçi daha inamlı və etibarlı görünə bilər. Bu qeyri-şifahi işarələr liderlik və şəffaflıq haqqında güclü mesajlar göndərərək, siyasətçiyə öz səlahiyyətlərini bərqərar etməyə və auditoriyasında inam hissi yaratmağa kömək edir. Bundan əlavə, həm bədən dili, həm də nitq vasitəsilə ardıcıl, sakit və davamlı ünsiyyətdən istifadə siyasətçinin məənəviyyatını artırır. Məsələn, səliqəli davranışını qoruyaraq aydın və əminliklə danışan siyasətçi səriştəsini layihələndirə bilər ki, bu da onları mürəkkəb məsələlərin öhdəsindən gəlməkdə daha bacarıqlı göstərə bilər. Etosun qurulması həm də orijinallıq vasitəsilə gücləndirilir; siyasətçinin hərəkətləri onların ritorikasına uyğun gələndə, onların etibarı daha da möhkəmlənir. Şifahi və qeyri-şifahi ünsiyyətin bu birləşməsi siyasətçilərə öz etolarını gücləndirməyə imkan verir, onları ictimaiyyətin gözündə daha etibarlı və bacarıqlı göstərməyə imkan verir ki, bu da son nəticədə siyasət nəticələrinə və seçki uğurlarına təsir göstərir.

Siyasi arenada ritorika inandırmaq üçün vacib vasitədir və siyasətçilərə ictimai qavrayışla manipulyasiya etmək və siyasətin nəticələrinə təsir etmək imkanı verir. Ritorikanın təməl elementlərindən biri natiqin etibarlılığına,

xarakterinə və nüfuzuna istinad edən etosdur. Siyasətçilər öz əxlaqlarını diqqətlə inkişaf etdirməlidirlər, çünki bu, ictimai etimadı qazanmaq və mesajlarının seçicilərlə rezonans doğurmasını təmin etmək üçün açardır [8]. Güclü əxlaq yaratmaq üçün siyasətçilər şifahi strategiyalar və bədən dilinin birləşməsindən istifadə edirlər. Etibarlı duruş, sakit göz təması və ölçülmüş jestlər kimi şifahi olmayan işarələr səlahiyyət və etibarlılıq signalında çox vacibdir. Məsələn, əlləri açıq vəziyyətdə dik durmaq və ya kürsüdə yumşaq bir şəkildə dincəlmək siyasətçinin etibarını artıraraq inam və açıqlığı ifadə edir. Davamlı, təmkinli davranış etibarlılıq hissini gücləndirir, siyasətçini nəzarətdə və mürəkkəb məsələlərin öhdəsindən gəlməyə qadir göstərir. Bundan əlavə, siyasətçilər tez-tez təkrarlanan simvolik jestlərlə məşğul olurlar, məsələn, səmimiyyəti vurğulamaq üçün sinələrinə toxunmaq və ya əsas məqamları vurğulamaq üçün əl jestlərindən istifadə etmək. Bu hərəkətlər, ardıcıl olaraq istifadə olunduqda, tamaşaçılara həqiqi bağlılıqdan xəbər verir və onların etibar hissini gücləndirir. Siyasətçinin bədən dili ritorikası ilə uyğunlaşdıqda, bu, onlarla ictimaiyyət arasında əlaqəni dərinləşdirir, mesajın etibarlılığını artırır.

Siyasi arenada ritorika inandırmaq üçün güclü vasitədir və onun komponentləri – pafos və loqolar – çox vaxt ictimai qavrayışı manipulyasiya etmək və siyasətin nəticələrinə təsir etmək üçün strateji olaraq istifadə olunur. Patos, duyğulara müraciət, ictimai əhval-ruhiyyənin formalaşmasında mərkəzi rol oynayır. Siyasətçilər empatiya, qəzəb və ya ümid yaratmaq üçün emosional dildən, güclü təsvirlərdən və dramatik hekayələrdən istifadə edərək seçiciləri hərəkətə keçməyə və ya güclü fikirlər formalaşdırmağa yönəldirlər. Məsələn, bir siyasətçi milli qürur hissi və ya bir məqsəd üçün dəstək toplamaq üçün qorxu hissi oyada bilər və ya ictimai hərəkəti gücləndirmək üçün qəbul edilən ədalətsizliklərə görə qəzəbi artırmaqla bilər. Bu emosional çağırışlar aktuallıq hissi yarada və seçiciləri səfərbər edə bilər [4, s.76].

Digər tərəfdən, məntiqə müraciət olan loqolardan siyasətçinin arqumentlərini məlumat, fakt və statistika ilə gücləndirmək üçün istifadə olunur. Məntiqli, dəlillərə əsaslanan əsaslandırmaqlar təqdim etməklə, siyasətçilər öz etimadını artırmaq və ictimaiyyəti siyasətlərinin düzgünlüyünə inandırmaq məqsədi güdürlər. Məsələn, vergi islahatını dəstəkləmək üçün iqtisadi məlumatlara istinad etmək və ya iqlim fəaliyyətini təşviq etmək üçün elmi araşdırmaları nümayiş etdirmək siyasətçinin ritorikasını yoxlanıla bilən faktlara əsaslandırmağa, intellektə müraciət etməyə və mövqelərini gücləndirməyə kömək edir. Pafos və loqolar birlikdə dinləyicilərin həm emosional, həm də rəşional aspektlərini manipulyasiya etməyə xidmət edir, siyasətçinin siyasətə inandırmaq və təsir etmək qabiliyyətini artırır.

Ədəbiyyat

1. Carney D. R. The Power of Body Language: How to Succeed in Every Business and Social Encounter, New York: St. Martin's Press, 2021. 500 p.
2. Cialdini R. Influence: The Psychology of Persuasion. New York: Harper Business, 2016. 381 p.
3. Ekman P. Telling Lies: Clues to Deceit in the Marketplace, Politics, and Marriage. New York: W.W. Norton & Company, 2019. 300 p.
4. Goman C. K. The Nonverbal Advantage: Secrets and Science of Body Language at Work . San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, 2018. 411 p.
5. Matarazzo J. D. The Social Psychology of Health. Chicago: Aldine Publishing, 2017. 519 p.
6. Mehrabian A. Nonverbal Communication. Chicago: Aldine Publishing, 2020. 391 p.
7. Navarro J. and Karlins, M. What Every BODY is Saying: An Ex-FBI Agent's Guide to Speed-Reading People. New York: HarperCollins, 2018. 344 p.
8. Redding W. C. and Sanborn, S. The Political Communication Handbook. London: Sage Publications, 2019. 393 p.